

2014

Sektorowy Plan Działań

GOSPODARKA I TURYSTYKA

Projekt do konsultacji społecznych

Chojnicko-Człuchowski
Miejski Obszar Funkcjonalny

Na zlecenie:

Powiatu Chojnickiego
ul. 31 Stycznia 56
89-600 Chojnice
<http://powiat.chojnice.pl/>

Redakcja i opracowanie:

Lider Projekt Sp. z o.o.
Al. Marcinkowskiego 1
61-745 Poznań
www.liderprojekt.pl

Zamówienie jest realizowane w ramach projektu:
Chojnicko-Człuchowski Miejski Obszar Funkcjonalny
dofinansowanego ze środków Unii Europejskiej
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2007-2013

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**POWIAT
CHOJNICKI**

**MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Spis treści:

1.	WSTĘP	5
2.	POGŁĘBIONA DIAGNOZA SEKTORA.....	7
2.1.	Mocne strony.....	7
2.2.	Słabe strony	11
2.3.	Szanse	14
2.4.	Zagrożenia	17
3.	CELE ROZWOJOWE.....	18
3.1.	Cel operacyjny nr 1: Rozwój branży turystycznej poprzez stworzenie wspólnej oferty i atrakcyjnych produktów turystycznych	19
3.2.	Cel operacyjny nr 2: Pozyskanie nowych inwestycji poprzez stworzenie wspólnej oferty inwestycyjnej.....	22
3.3.	Cel operacyjny nr 3: Zwiększenie liczby małych i średnich przedsiębiorstw i poprawa sytuacji na lokalnym rynku pracy.....	24

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**POWIAT
CHOJNICKI**

**MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

1. Wstęp

W celu konkretyzacji celów Strategii rozwoju Chojnicko-Człuchowskiego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego opracowano **cztery sektorowe plany działań (SPD)**. Każdy z opracowanych SPD zakłada koncentrację merytoryczną na określonych uprzednio obszarach strategicznych, obejmujących bardziej szczegółowe zagadnienia wchodzące w skład zakresu rzeczowego diagnozy stanu istniejącego. Szczegółowe tematy pogrupowano ostatecznie w cztery obszary strategiczne, dla których opracowano SPD: 1) Środowisko przyrodnicze i infrastruktura komunalna, 2) Społeczństwo i współpraca międzygminna, 3) Gospodarka i turystyka oraz 4) Infrastruktura drogowa i transport zbiorowy. Niniejszy dokument dotyczy trzeciego z nich, tj. obszaru „Gospodarka i turystyka”.

Tabela 1. Skład komisji problemowej „Gospodarka i turystyka”.

Lp.	Imię i nazwisko	Jednostka
1.	Jacek Borzyszkowski	Wykładowca uczelni
2.	Marek Czechyra	Powiatowy Urząd Pracy w Człuchowie
3.	Andrzej Gajek	WSP im. J. Korczaka w Warszawie Wydział Nauk Społecznych w Człuchowie
4.	Wojciech Jaszewski	Gmina Brusy
5.	Maciej Knajdek	„Pracodawcy Pomorza” Oddział Człuchowski
6.	Izabela Krauze	Miasto Człuchów
7.	Maciej Pestka	Miasto Człuchów
8.	Marcin Siudziński	Gmina Chojnice
9.	Tomasz Sowada	Lider Projekt Sp. z o.o. (koordynator prac komisji problemowej)
10.	Władysław Strojek	Powiat Człuchowski
11.	Marek Szczepański	Powiat Chojnicki
12.	Daniel Szpręga	Gmina Czersk

Źródło: Opracowanie własne.

Tworzenie sektorowych planów działań przebiegało, podobnie jak w przypadku ogólnej części strategii, z udziałem ekspertów zewnętrznych (Lider Projekt Sp. z o.o.) oraz ekspertów lokalnych. Środowisko lokalnych ekspertów weszło w skład czterech **komisji problemowych** odpowiadających poszczególnym obszarom strategicznym i konstruowanym do nich SPD. Komisję

problemową „Gospodarka i turystyka” tworzyło łącznie 12 osób a prace nad SPD koordynował przedstawiciel Lider Projekt Sp. z o.o. (tab. 1). Komisje pracowały nad kształtem SPD podczas spotkań warsztatowych. Łącznie odbyły się trzy spotkania warsztatowe każdej z komisji problemowych.

Każdy z SPD ma określoną strukturę. W pierwszej części dokonano **pogłębionej diagnozy obszaru strategicznego**. W tym celu wykorzystano stosowaną wcześniej metodę SWOT, polegającą na identyfikacji mocnych i słabych stron (czynników wewnętrznych) oraz szans i zagrożeń (czynników zewnętrznych). Metodę tę wykorzystano w następujący sposób. Otóż najpierw zespół ekspercki przygotował pierwszą wersję zbioru wewnętrznych i zewnętrznych czynników rozwoju wraz ze statystycznym lub opisowym materiałem uzasadniającym ich identyfikację. Następnie zbiór ten podlegał merytorycznej weryfikacji dokonanej przez wybrane wcześniej komisje problemowe. Każda z komisji (po uprzednim merytorycznym uzasadnieniu) mogła usunąć, dodać lub zmodyfikować przygotowany materiał ekspercki. Po uzgodnieniu ostatecznej wersji macierzy SWOT, dokonano rangowania poszczególnych mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń. Rangowania dokonywali zarówno eksperci lokalni, tj. członkowie danej komisji problemowej (2/3 wpływu na ostateczną rangę) jak i eksperci zewnętrzni, tj. przedstawiciele Lider Projekt Sp. z o.o. (1/3 wpływu na ostateczną rangę) w ten sposób, że suma punktów rozdzielonych w ramach danej kategorii czynnika (np. w ramach mocnych stron) wynosi 100, a liczba przyznanych punktów konkretnemu czynnikowi określa jego znaczenie dla rozwoju danego obszaru strategicznego Ch-CzMOF.

Po określeniu zbioru najważniejszych mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń, a także ich uporządkowaniu według rangi, przystąpiono do drugiej części prac nad SPD, czyli sformułowania **celów rozwojowych oraz działań** w ramach poszczególnych planów sektorowych. Założono przy tym trzystopniowy układ hierarchiczny (ryc. 1) składający się z: 1) celu głównego, 2) celów operacyjnych oraz 3) działań; przy czym cel główny odpowiadał jednemu z celów strategicznych (por. ogólna część strategii), a cele operacyjne – celom szczegółowym (por. ogólna część strategii). Procedura tworzenia zbioru działań przebiegała natomiast w następujący sposób. Najpierw przedstawiciele

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

POWIAT
CHOJNICKI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

wykonawcy SPD zaproponowali szeroki zbiór sformułowań, które mogłyby stać się działaniami zmierzającymi do osiągnięcia poszczególnych celów operacyjnych i celu głównego. Następnie poszczególne komisje problemowe redukowały ten zbiór do najwyżej kilku działań, z możliwością ich modyfikacji i wprowadzania nowych propozycji, po czym przedstawiciele Lider Projekt Sp. z o.o. ponownie go zweryfikowali tworząc tym samym ostateczny kształt układu działań w ramach poszczególnych SPD.

(1) w trakcie realizacji SPD może ona ulec zmianie poprzez dodanie nowych propozycji projektów lub usunięcie niektórych z nich oraz (2) ostateczna decyzja co do realizacji poszczególnych projektów zależy będzie od możliwości finansowych i organizacyjnych podmiotów reprezentujących Ch-CzMOF.

Procedura tworzenia zbioru propozycji projektów przebiegała w następujący sposób. Najpierw w trakcie warsztatów przedstawiciele Lider Projekt Sp. z o.o. prowadzili otwartą dyskusję w ramach komisji problemowych, podczas której formułowano propozycje projektów wraz z ich krótkim opisem. Czynność tę powtarzano dwukrotnie. Ponadto, podczas dwóch warsztatów przeprowadzono ćwiczenie polegające na wzbogaceniu propozycji projektów sformułowanych przez członków danej komisji problemowej. Polegało ono na tym, że członkowie określonej komisji mogli formułować propozycje projektów do innych SPD, przy czym ostateczna decyzja o pozostawieniu lub usunięciu określonej propozycji projektu należała do komisji, która odpowiadała za dany SPD.

Dodatkowo, oprócz sformułowania układu celów, działań i projektów, w ramach każdego z celów operacyjnych sformułowano pewne elementy związane z ewaluacją (*ex ante*), monitoringiem oraz wdrażaniem SPD (a tym samym, również części ogólnej Strategii rozwoju Ch-CzMOF). Określono bowiem **zgodność celów operacyjnych z celami Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego oraz Regionalnymi Programami Strategicznymi** (jeden z elementów ewaluacji *ex ante*). Wskazano również propozycję **wskaźników produktu i rezultatu** stanowiących miary stopnia realizacji SPD a tym samym ogólnej części Strategii rozwoju Ch-CzMOF (jeden z elementów monitoringu i ewaluacji *ex tempore*). Określono także **potencjalne źródła finansowania** działań i projektów w ramach danego celu operacyjnego oraz zbiór potencjalnych **partnerów** w realizacji SPD (elementy wdrażania SPD i ogólnej części Strategii).

Rycina 1. Hierarchiczny układ celów, działań i projektów w sektorowych planach działań.

Źródło: Opracowanie własne.

Kolejnym etapem konstruowania SPD „Gospodarka i turystyka” było sformułowanie i wybór **propozycji projektów**. Uznano przy tym, że zbiór projektów zostanie podzielony na dwie grupy. W pierwszej z nich znalazły się przedsięwzięcia priorytetowe, rekomendowane do realizacji w ramach Zintegrowanego Porozumienia Terytorialnego. Natomiast drugą tworzą projekty dodatkowe. Projekty z tej grupy nie były przedmiotem gruntownych negocjacji między liderami poszczególnych JST, w związku z tym ich realizacja musi być jeszcze poprzedzona dodatkowymi konsultacjami, negocjacjami wdrożeniowymi. Założono również, że grupa tych przedsięwzięć ma charakter otwarty i fakultatywny, tzn.:

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

POWIAT
CHOJNICKI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

2. Pogłębiona diagnoza sektora

Diagnoza przeprowadzona w ramach obszaru strategicznego „Gospodarka i turystyka” pozwoliła na zidentyfikowanie najważniejszych czynników rozwojowych Ch-CzMOF, tworzących zbiór: **7 mocnych stron** (S), **6 słabych stron** (W), **5 szans** (O) i **4 zagrożeń** (T). Kolejność ich prezentacji wynika z nadanego im (w drodze rangowania) znaczenia.

2.1. Mocne strony

W pierwszej kolejności zostaną przedstawione mocne strony Ch-CzMOF w obszarze strategicznym „Gospodarka i turystyka”, tzn. wszystko to, co stanowi atut, przewagę konkurencyjną, zaletę Ch-CzMOF i jest zlokalizowane na jego obszarze. W ramach pogłębionej diagnozy sektora „Gospodarka i turystyka” zidentyfikowano **7 mocnych stron**, uporządkowanych według nadanego im znaczenia dla rozwoju Ch-CzMOF:

Mocne strony obszaru strategicznego „Gospodarka i turystyka”:

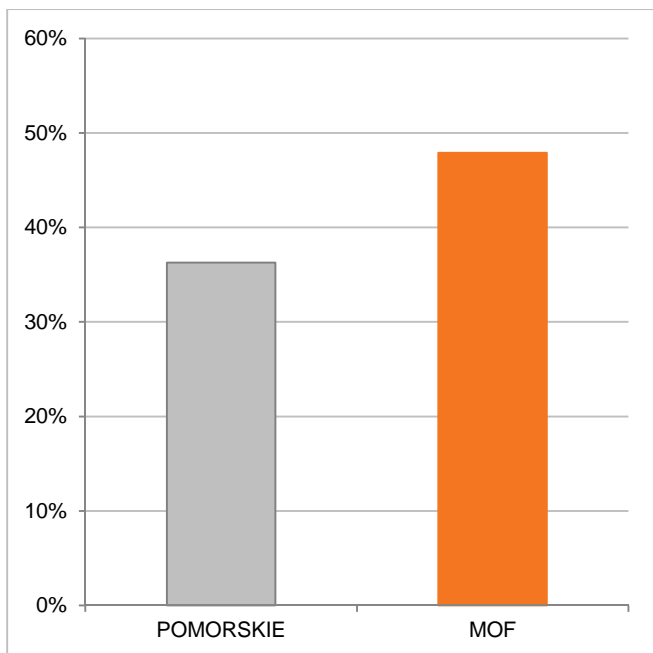
1. Zasób turystyczny w postaci środowiska naturalnego (lasy, jeziora);
2. Potencjał zabytków kultury materialnej;
3. Dynamiczny i silny sektor małych i średnich przedsiębiorstw;
4. Istnienie filii Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej na obszarze gmin Chojnice i Człuchów – potencjalna lokomotywa napędzająca gospodarkę całego Ch-CzMOF;
5. Powolny, ale stabilny wzrost liczby podmiotów gospodarczych działających w Ch-CzMOF;
6. Infrastruktura turystyczno-rekreacyjna nad jeziorami;
7. Duży potencjał rozwoju energetyki alternatywnej (głównie biomasa i energia wiatrowa);

Poniżej zostanie przedstawione pogłębione i opisowe uzasadnienie identyfikacji zbioru poszczególnych mocnych stron Ch-CzMOF.

[S1] Zasób turystyczny w postaci środowiska naturalnego (lasy, jeziora) (22 pkt).

Za najważniejszą mocną stroną został uznany zasób turystyczny w postaci środowiska naturalnego. Zapewne istotny wpływ na tak wysoką atrakcyjność obszaru w tym zakresie ma jego położenie w granicach ostatniego zlodowacenia bałtyckiego, który pozostawił po sobie urozmaiconą rzeźbę terenu i dużą liczbę jezior. Atrakcją obszaru są rzadko występujące na terenie Polski jeziora lobeliowe z reliktową roślinnością rozwijającą się pod wodą, a mającą kwiaty ponad jej taflą. W północnej części gminy Chojnice występuje kompleks rynnowych jezior przepływowych (od północy: jezioro Witoczno, Krasieńskie, Długie i Charzykowskie), który tworzy znaczący potencjał turystyczny tego terenu. Ponadto warto wspomnieć o jeziorach człuchowskich (Rychnowskim, Miejskim i Szpitalnym), które mogą być w przyszłości wykorzystywane turystycznie. Niestety obecnie są mocno zanieczyszczone (jezioro Rychnowskie ma wody trzeciej klasy czystości, natomiast jezioro Szpitalne i Miejskie - wody pozaklasowe, wymagające niezwłocznej rekultywacji). Ponadto, obszar Ch-CzMOF jest jednym z bardziej lesistych w województwie pomorskim (por. ryc. 2). W większości są to lasy sosnowe z domieszką dębu, grabu, wiązu, tworzące jeden z największych w Polsce kompleksów leśnych – Bory Tucholskie. Lasy stanowią zarówno zasób podnoszący jakość życia, jak i potencjalny zasób turystyczny. Tak duży udział powierzchni pokrytej lasami tworzy podstawy rozwoju turystyki na tym obszarze.

Rycina 2. Udział powierzchni pokrytej lasami w powierzchni ogólnej w 2012 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

[S2] Potencjał zabytków kultury materialnej (18 pkt).

Drugą co do znaczenia mocną stroną Ch-CzMOF jest istniejący potencjał zabytków kultury materialnej. Zabytki stanowią najistotniejszy spośród materialnych elementów dziedzictwa historycznego miast i regionów. Mogą mieć one również wpływ na gospodarkę określonego terytorium, podnosząc jego atrakcyjność turystyczną. Stają się one tym samym istotnym elementem rynku usług turystycznych i umożliwiają tworzenie dostosowanego do potrzeb odwiedzających lokalnego produktu turystycznego. W Ch-CzMOF znajduje się ok. 60 zabytków nieruchomości wpisanych do rejestru Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Gdańsku. Najliczniejszymi typami wpisanych na listę obiektów były zabytki sakralne (47,5% ogólnej liczby zabytków), budynki mieszkalne i usługowe (23%) oraz zespoły dworskie i pałacowo-parkowe (13,1%). Znaczna część spośród omawianych obiektów przejawia potencjał dający możliwość oddziaływania o charakterze zaledwie lokalnym. Celem diagnozy w tym zakresie było natomiast przede wszystkim wskazanie tych zabytków, które mogą stanowić atrakcję o znaczeniu krajowym lub przynajmniej regionalnym. W tym kontekście

największy zabytkowy potencjał turystyczny tkwi z pewnością w zamku w Człuchowie (fot. 1). Świadczy o tym jego geneza oraz historyczne znaczenie. Wybudowano go w XIV w. jako drugą pod względem wielkości (po Malborku) krzyżacką twierdzę obronną. Na terenie zamku od kilku lat prowadzone są badania archeologiczne, co wyraźnie zwiększa szanse nowych, cennych odkryć historycznych i ich komercyjnego wykorzystania. Obiekt ten ma potencjał, aby stanowić centralny punkt przyszłej kampanii promocji turystycznej Ch-CzMOF, przynajmniej w części dotyczącej walorów pozaprzyrodniczych.

Fotografia 1. Zamek krzyżacki w Człuchowie.

Źródło: czluchow.eu.

W trakcie spotkań warsztatowych dotyczących części diagnostycznej dokumentu, lokalni liderzy zwrócili również uwagę na inne unikatowe obiekty zlokalizowane na analizowanym obszarze. Jako przykład wskazano cmentarzysko i kręgi kamienne w Odrach (gmina Czersk).

[S3] Dynamiczny i silny sektor małych i średnich przedsiębiorstw (15 pkt).

W pierwszej „3” mocnych stron gospodarki Ch-CzMOF znalazł się również dynamiczny i silny sektor małych i średnich przedsiębiorstw. Zdaniem lokalnych liderów i ekspertów jest on obecnie siłą napędową gospodarki tego obszaru. Sektor małych i średnich przedsiębiorstw, zgodnie z oficjalną definicją Komisji Europejskiej obejmuje:

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

POWIAT
CHOJNICKI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

- * średnie przedsiębiorstwa – zatrudniają mniej niż 250 pracowników oraz ich roczny obrót nie przekracza 50 milionów euro lub roczna suma bilansowa nie przekracza 43 milionów euro;
- * małe przedsiębiorstwa – zatrudniają mniej niż 50 pracowników oraz ich roczny obrót nie przekracza 10 milionów euro lub roczna suma bilansowa nie przekracza 10 milionów euro;
- * mikroprzedsiębiorstwa – zatrudniają mniej niż 10 pracowników oraz ich roczny obrót nie przekracza 2 milionów euro lub roczna suma bilansowa nie przekracza 2 milionów euro.

Tabela 2. Struktura wielkościowa podmiotów gospodarczych w Ch-CzMOF.

Wielkość przedsiębiorstwa [liczba zatrudnionych]	Liczba przedsiębiorstw	Udział %
0-9	10 676	95,20%
10-49	427	3,80%
50-249	100	0,90%
250-999	9	0,08%
1000 i więcej	2	0,02%
razem	11 214	100,00%

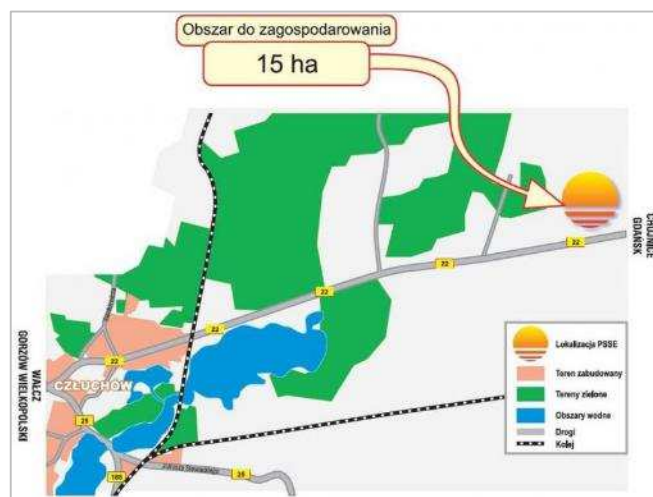
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na obszarze poddanym diagnozie, niemal cała gospodarka oparta jest na sektorze MSP (por. tab. 2). Bardzo charakterystyczny jest również udział liczby mikroprzedsiębiorstw w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych, który w każdej z gmin przekracza 90%, a w większości przypadków osiąga poziom ok. 95%. Opisywana sytuacja pozwala ograniczyć zagrożenie sytuacją, kiedy upadek jednego dużego zakładu pracy powoduje katastrofalne skutki dla lokalnego rynku pracy. Sektor MSP jest również uważany za bardzo elastyczny i dynamicznie dopasowujący się do wymagań stawianych przez rynek.

[S4] Istnienie filii Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej na obszarze gmin Chojnice i Człuchów – potencjalna lokomotywa napędzająca gospodarkę całego Ch-CzMOF (13 pkt).

Za czwartą z kolei mocną stroną obszaru uznano istnienie filii PSSE wraz z obowiązującym na jej terenie systemem ulg i zwolnień, które mają duży potencjał przyciągania nowych inwestorów. Specjalne strefy eko-

nomiczne stanowią jeden z najważniejszych i najbardziej kompleksowych instrumentów wspierania rozwoju lokalnego w Polsce. W celu zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej i ułatwienia tworzenia nowych miejsc pracy, gminy wiejskie Chojnice i Człuchów prowadziły starania o wydzielenie na swoim obszarze filii PSSE. Udało się to zrealizować na mocy rozporządzenia z 2003 r., które formalnie powołało m.in. 2 filie Strefy obejmujące: (1) Teren Chojnice zlokalizowany w gminie Chojnice oraz (2) Teren Człuchów zlokalizowany w gminie Człuchów (ryc. 3). Tereny włączone do PSSE obejmują łącznie powierzchnię około 30 ha (po 15 każdej).

Rycina 3. Lokalizacja PSSE, obszar „Człuchów”.

Źródło: <http://www.strefa.gda.pl/>

Zgodnie z planem rozwoju Pomorskiej SSE, preferowani są przedsiębiorcy zamierzający uruchomić działalność gospodarczą w takich dziedzinach jak:

- * przemysł elektro-maszynowy,
- * produkcja materiałów, elementów i urządzeń elektronicznych,
- * produkcja i montaż elementów i urządzeń telekomunikacyjnych,
- * oprogramowanie i przetwarzanie danych,
- * prace badawczo-rozwojowe w dziedzinie nauk przyrodniczych i technicznych,
- * przemysł farmaceutyczny, chemiczny i biotechnologiczny,
- * produkcja i montaż sprzętu medycznego,
- * przemysł przetwórstwa rolno-spożywczego,
- * przemysł materiałów budowlanych,
- * produkcja opakowań różnego rodzaju.

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

POWIAT
CHOJNICKI

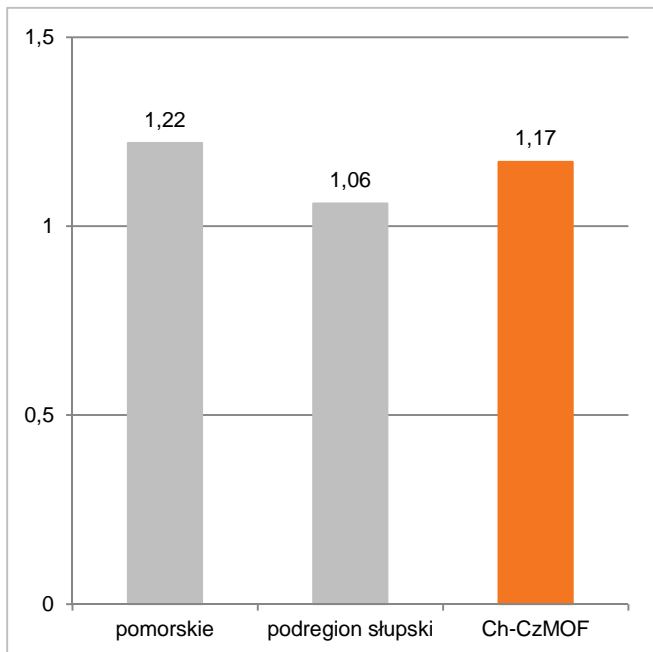
MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

[S5] Powolny, ale stabilny wzrost liczby podmiotów gospodarczych działających w Ch-CzMOF (12 pkt).

Rycina 4. Wskaźnik dynamiki liczby podmiotów gospodarczych w okresie 2004-2013.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Kolejną mocną stroną wg uzyskanej punktacji jest wzrost liczby podmiotów gospodarczych prowadzących działalność w Ch-CzMOF. Jest to jeden ze wskaźników opisujących sytuację gospodarczą obszaru, a pozytywne tendencje w tym zakresie są szczególnie istotne w okresie spowolnienia gospodarczego. Wskaźnik dynamiki liczby podmiotów gospodarczych na obszarze Ch-CzMOF wyniósł w ostatniej dekadzie 1,17 (por. ryc. 4). Jest to nieco poniżej wartości wskaźnika dla województwa, ale też zauważalnie więcej, niż w przypadku podregionu słupskiego. Biorąc pod uwagę następujący w analogicznym okresie spadek liczby miejsc pracy – można wnioskować, że spowolnienie gospodarcze dotknęło głównie większych zakładów pracy. Tego typu sytuacja dodatkowo wzmacnia opisywaną wcześniej rolę sektora MSP w gospodarce analizowanego obszaru.

[S6] Infrastruktura turystyczno-rekreacyjna nad jeziorami (12 pkt).

Fotografia 2. Plaża nad Jeziorem Rychnowskim
Źródło: <http://weekendfm.pl>

Względnie nisko została oceniona waga istniejącej infrastruktury turystycznej nad jeziorami Ch-CzMOF (np. jez. Rychnowskie, jez. Charzykowskie). Za najistotniejszą mocną stroną Ch-CzMOF uznano potencjał turystyczny środowiska naturalnego w postaci lasów i jezior. Ich rzeczywista atrakcyjność i możliwości w zakresie generowania ruchu turystycznego są bezpośrednio związane ze stanem towarzyszącej im infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej. Przykładem dobrych praktyk w zakresie zagospodarowania linii brzegowej może być plaża nad jez. Rychnowskim (fot. 2) lub port jachtowy nad jez. Charzykowskim (fot. 3).

Fotografia 3. Port jachtowy nad Jeziorem Charzykowskim.
Źródło: <http://www.charzykowy.net.pl/>

[S7] Duży potencjał rozwoju energetyki alternatywnej (głównie biomasa i energia wiatrowa) (9 pkt).

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

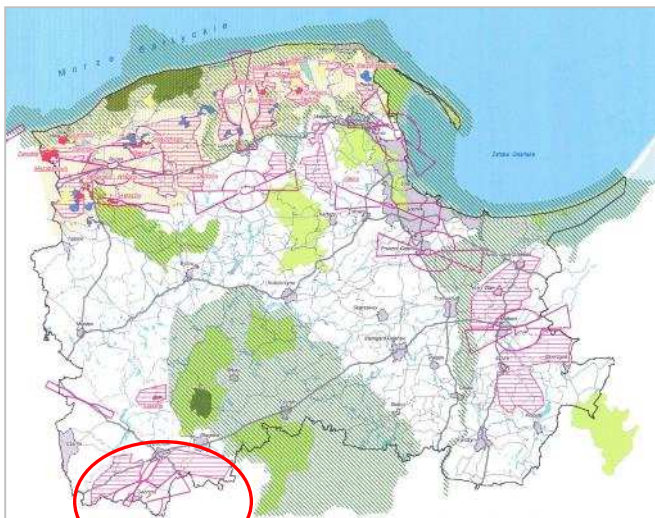
POWIAT
CHOJNICKI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Rycina 5. Potencjalne możliwości lokalizacji elektrowni wiatrowych w woj. pomorskim.

Źródło: *Studium możliwości...*, (2003).

Na ostatnim miejscu wśród mocnych stron obszaru znalazł się potencjał związany z rozwojem energetyki alternatywnej, wykorzystującej odnawialne źródła energii. W Ch-CzMOF istnieją stwierdzone wcześniej i oszacowane możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii do produkcji energetycznej i ciepłej. W przypadku energii wiatrowej wskazano potencjalne lokalizacje ferm wiatrowych (por. ryc. 5). Drugim możliwym do wykorzystania źródłem jest biomasa. W tym przypadku oszacowano ilość energii ciepłej i elektrycznej możliwej do wytworzenia z jej użyciem (por. *Zasoby biomasy...*, 2010).

2.2. Słabe strony

W drugiej kolejności zostaną przedstawione słabe strony Ch-CzMOF w obszarze strategicznym „Gospodarka i turystyka”, tzn. wszystko to, co stanowi słabość, barierę, ograniczenie rozwoju Ch-CzMOF i jest zlokalizowane na jego obszarze. W ramach pogłębionej diagnozy sektora zidentyfikowano **7 słabych stron**, uporządkowanych według nadanego im znaczenia dla rozwoju Ch-CzMOF:

Słabe strony obszaru strategicznego „Gospodarka i turystyka”:

1. Brak całorocznej oferty turystycznej;

2. Niewielki (w stosunku do możliwości) ruch turystyczny, mała gęstość infrastruktury noclegowej oraz niski poziom współpracy podmiotów branży turystycznej;
3. Braki w infrastrukturze turystycznej;
4. Niewielka liczba pozaprzyrodniczych atrakcji turystycznych;
5. Brak kompletnego produktu turystycznego, zatrzymującego turystę na dłużej niż jeden dzień;
6. Niewielka liczba dużych przedsiębiorstw;
7. Niezadowalający poziom dostępności zewnętrznej;

Poniżej zostanie przedstawione pogłębione i opisowe uzasadnienie identyfikacji zbioru poszczególnych słabych stron Ch-CzMOF w obszarze strategicznym „Gospodarka i turystyka”.

[W1] Brak całorocznej oferty turystycznej (18 pkt).

Za najistotniejszą słabą stronę Ch-CzMOF w zakresie gospodarki i turystyki uznano sezonowość oferty turystycznej ograniczającą możliwość uzyskiwania dochodów z tego tytułu przez cały rok. Atrakcyjność turystyczna obszaru opiera się przede wszystkim na walorach środowiska przyrodniczego, ze szczególnym naciskiem na jeziora oraz lasy. Przyciągają one jednak turystów praktycznie wyłącznie w sezonie letnim. Zauważalny i szczególnie dotkliwy jest brak odpowiedniego wykorzystania tych atrakcji przez pozostałą część roku, co wiąże się zarówno z brakami infrastrukturalnymi, jak i programowymi. Odczuwalny jest również brak spójnego produktu turystycznego obejmującego większą liczbę atrakcji o charakterze pozaprzyrodniczym wraz z całorocznym programem przyciągającym potencjalnego turystę również poza sezonem.

[W2] Niewielki (w stosunku do możliwości) ruch turystyczny, mała gęstość infrastruktury noclegowej oraz niski poziom współpracy podmiotów branży turystycznej (17 pkt).

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

POWIAT
CHOJNICKI

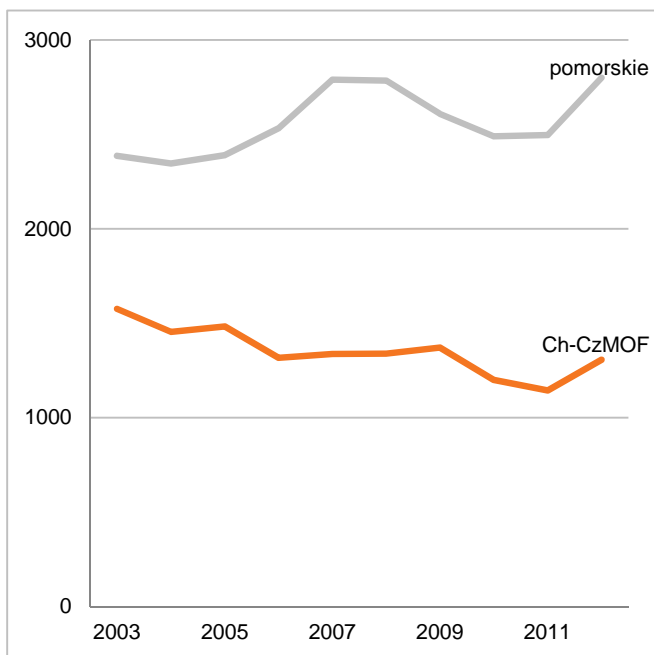
MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

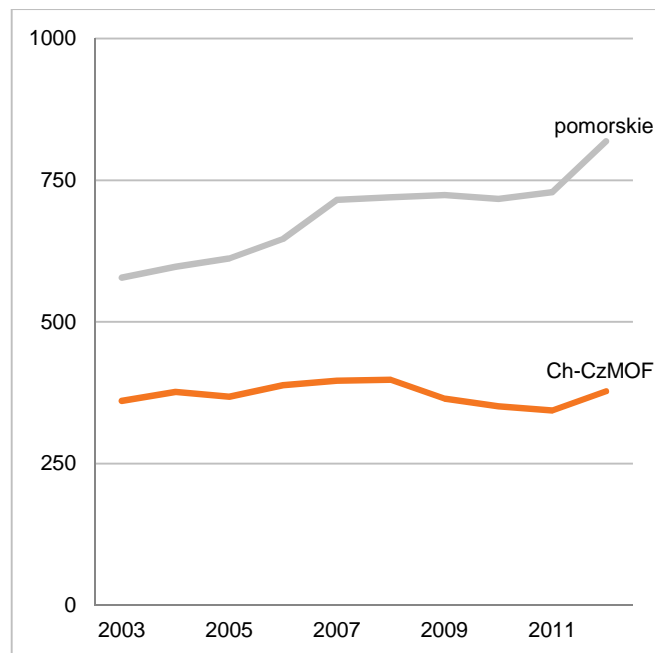

Za drugą słabą stroną uznane zostały problemy niewielkiego ruchu turystycznego oraz niekorzystna sytuacja w zakresie bazy noclegowej i współpracy branżowej, które są jedną z bezpośrednich przyczyn takiego stanu rzeczy. Liczba osób korzystających z noclegów przypadająca na 1000 mieszkańców jest w Ch-CzMOF zdecydowanie poniżej średniej dla województwa (por. ryc. 6). Również wzrost tego wskaźnika w ostatnich latach zachodzi w tempie wolniejszym niż w województwie, co obrazuje bardziej przebieg krzywej w końcowej części wykresu. Niemal identyczną sytuację zauważyć można w przypadku wskaźnika liczby udzielonych noclegów przypadających na 1000 mieszkańców. Jest ona również zdecydowanie niższa niż w przypadku średniej wojewódzkiej (por. ryc. 7). Podobnie wzrost wartości wskaźnika w Ch-CzMOF zachodzi wolniej niż w regionie.

Rycina 6. Zmiany liczby udzielonych noclegów na 1000 mieszkańców w latach 2003-2012.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rycina 7. Zmiany liczby korzystających z noclegów na 1000 mieszkańców w latach 2003-2012.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

[W3] Braki w infrastrukturze turystycznej (17 pkt).

Na trzecim miejscu w rankingu słabych stron Ch-CzMOF w obszarze strategicznym „Gospodarka i turystyka” znalazły się braki w szerzej rozumianej infrastrukturze turystycznej, co jest zjawiskiem bezpośrednio związanym z poprzednią słabą stroną. Problem ten związany jest z brakami w zakresie infrastrukturze turystycznej o charakterze zarówno ilościowym, jak i jakościowym i dotyczy szeroko rozumianych obiektów turystycznych (obiekty noclegowe, żywieniowe, transportowe, rekreacyjno-sportowe, rozrywkowo-kulturalne, leczniczo-uzdrowiskowe, regeneracyjno-kosmetyczne, handlowo-usługowe, organizacyjno-informacyjne i in.). Nieliczne przykłady dobrych praktyk w omawianym zakresie zostały wskazane w ramach szóstej mocnej strony w niniejszej analizie. Jednak zarówno lokalni liderzy, jak i eksperci zgodzili się w trakcie spotkań warsztatowych, że tego typu punktowe rozwiązania nie są w stanie skutecznie podnieść atrakcyjności całego obszaru. Szansą na faktyczny wzrost ruchu turystycznego może być jedynie stworzenie kompletnego i zróżnicowanego systemu infrastruktury turystycznej.

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

POWIAT
CHOJNICKI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

[W4] Niewielka liczba pozaprzyrodniczych atrakcji turystycznych (13 pkt).

Wśród czterech najsilniej oddziałujących, zdaniem liderów lokalnych i ekspertów, słabych stron znalazła się niewielka liczba pozaprzyrodniczych atrakcji turystycznych. Za wiodące walory turystyczne obszaru uznano te, które mają bezpośredni związek ze środowiskiem naturalnym. Trudno jednak opierać atrakcyjność całego obszaru wyłącznie na tego typu walorach. Zgodnie z ustaleniami komisji problemowej, oferta turystyczna obszaru Ch-CzMOF wymaga rozszerzenia ze szczególnym uwzględnieniem atrakcji o charakterze pozaprzyrodniczym. Istotne w tym zakresie może okazać się pełniejsze wykorzystanie potencjału istniejących zabytków kultury materialnej. Działanie to może być dodatkowo wzmocnione poprzez stworzenie dla tych obiektów całorocznego programu i bogatego kalendarza wydarzeń. Przykładowymi rozwiązaniami mogą być imprezy promujące lokalne produkty i tradycje, gry miejskie, imprezy o charakterze sportowym itp.

[W5] Brak kompletnego produktu turystycznego, zatrzymującego turystę na dłużej niż jeden dzień (13 pkt).

W dalszej kolejności wskazano na niekompletny produkt turystyczny, co skraca potencjalną długość pobytu turysty na obszarze Ch-CzMOF. Produkt turystyczny to całość doświadczeń turysty od momentu opuszczenia domu, aż do powrotu. W wąskim znaczeniu pojęcie to oznacza wszystko to, co turyści kupują oddzielnie (np. transport, wyżywienie, zakwaterowanie) lub w formie pakietu usług. W szerszym rozumieniu stanowi on kompozycję tego, co turyści robią oraz walorów, urządzeń i usług, z których w tym celu korzystają (por. Kaczmarek i in. 2002). Ci sami autorzy wśród rodzajów produktów turystycznych wymieniają: usługi, imprezy, miejsca, obiekty, szlaki, wydarzenia i rzeczy. Punktem wyjścia do tworzenia produktu turystycznego obszaru jest niewątpliwie jego pierwotny potencjał turystyczny. Opiera się on na tych walorach, które już istnieją w danym miejscu podczas próby uzupełniania produktu. W przypadku Ch-CzMOF ustalono, że potencjał skupia się wokół walorów środowiska przyrodniczego. Należy go uzupełniać poprzez lepsze wykorzystanie zabytków kultury materialnej oraz tworzenie nowych składowych produktu w ramach wymienionych powyżej kategorii.

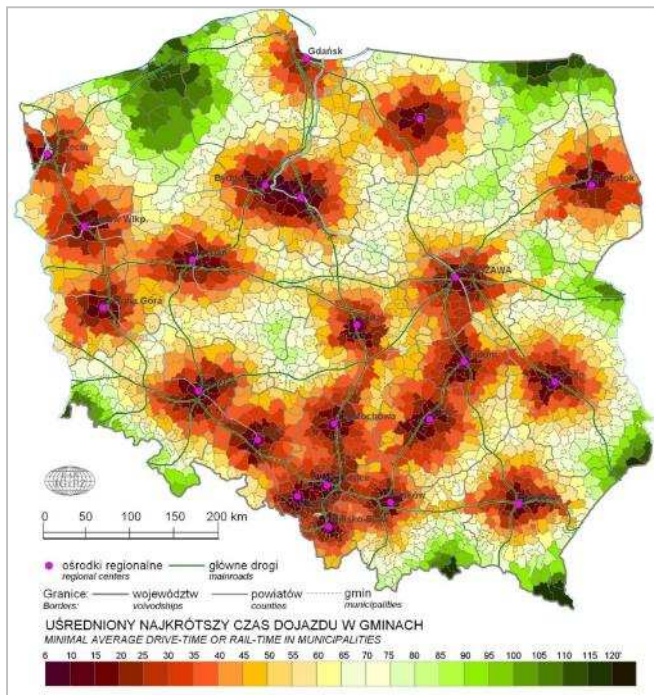
[W6] Niewielka liczba dużych przedsiębiorstw (13 pkt).

Brak dużych przedsiębiorstw funkcjonujących na obszarze Ch-CzMOF został uznany za słabą stronę, ale o stosunkowo niewielkim znaczeniu dla gospodarki obszaru. Zgodnie z danymi GUS, na obszarze objętym diagnozą – zaledwie w jednej gminie (miasto Chojnice) działają dwa podmioty zatrudniające powyżej tysiąca osób. W trzech gminach zlokalizowano zakłady zatrudniające od 250 do 999 osób. Podczas przeprowadzanych na etapie diagnozy warsztatów, lokalni liderzy zgodzili się, że jest to słaba strona gospodarki omawianego obszaru. Nie przyznali jej jednak wysokiej liczby punktów uznając, że nie wpływa to znacząco na jego sytuację. Podkreślili oni również, że w obliczu kryzysu gospodarczego minimalizuje to ryzyko załamania na lokalnym rynku pracy, wynikającego z upadku pojedynczych zakładów.

[W7] Niezadowalający poziom dostępności zewnętrznej (9 pkt).

Za najmniej istotną z punktu widzenia gospodarki i turystyki słabą stronę uznano problemy z dostępnością zewnętrzną obszaru. Obszar Ch-CzMOF jest słabo skomunikowany zarówno z pozostałymi ośrodkami wewnątrz województwa pomorskiego, jak i z resztą kraju. Przejawia się to zarówno w słabym połączeniu z miastem wojewódzkim (por. ryc. 8), jak i w przypadku analizy wewnętrznej dostępności wojewódzkiej dla dojazdów do pracy.

Rycina 8. Dostępność komunikacyjna ośrodków wojewódzkich w 2008 r.
Źródło: Polska 2030.

2.3. Szanse

W trzeciej kolejności zostaną przedstawione szanse Ch-CzMOF w obszarze strategicznym „Gospodarka i turystyka”, tzn. wszystko to, co stwarza dla Ch-CzMOF szansę korzystnej zmiany i jest zlokalizowane poza jego obszarem. W ramach pogłębionej diagnozy sektora zidentyfikowano **3 szanse**, uporządkowane według nadanego im znaczenia dla rozwoju Ch-CzMOF:

Szanse w obszarze strategicznym „Gospodarka i turystyka”:

1. Wzrost popytu na usługi w tzw. srebrnym sektorze gospodarki;
2. Zewnętrzne polityki publiczne wzmacniające atrakcyjność inwestycyjną obszaru;
3. Rozwój rynku energii odnawialnej (przede wszystkim energetyki wiatrowej i biomasy);
4. Rozwój rynku zbytu dla rolnictwa ekologicznego;

5. Zewnętrzne polityki publiczne wspierające rozwój inicjatyw klastrowych;

Poniżej zostanie przedstawione pogłębione i opisowe uzasadnienie identyfikacji zbioru poszczególnych szans Ch-CzMOF w obszarze strategicznym „Społeczeństwo i współpraca międzygminna”.

[O1] Wzrost popytu na usługi w tzw. srebrnym sektorze gospodarki (23 pkt).

Za najważniejszą szansę dla Ch-CzMOF uznano postępujący rozwój rynku usług dla osób starszych. Zwiększające się rozmiary wspomnianego rynku są bezpośrednim następstwem starzenia się społeczeństwa. Zgodnie z prognozami sporządzanymi przez GUS, w okresie 2009-2035 liczba osób w wieku 60/65+ wzrośnie z 6,3 do 9,3 miliona (por. ryc. 9). Spadek ogólnej liczby ludności z 38,1 do 36,8 miliona osób w analogicznym okresie spowoduje, że udział tej grupy wiekowej w ogólnej liczbie ludności będzie jeszcze bardziej wyraźny. Problem został zauważony również w dokumentach strategicznych tworzonych na poziomie regionalnym: „Rozpoczął się już jednak proces starzenia się społeczeństwa, który będzie się przejawiał systematycznym wzrostem udziału ludności w wieku powyżej 65 roku życia (do poziomu 17,3% w 2020 r. wobec 12,2% w 2010 r.) oraz spadkiem populacji osób do 24 roku życia (o ok. 8,5%)” (Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020, 2012). „Srebrna gospodarka” to termin obejmujący wszelką działalność gospodarczą mającą na celu zaspokajanie potrzeb wyłaniających się z procesu starzenia się ludności (por. Szukalski, 2012). Początkowo rozwój tego specyficznego sektora związany był z problemami w zaspokajaniu potrzeb osób starszych. Wiązało się to bezpośrednio z niedostosowaniem oferty typowych podmiotów gospodarczych do wymagań tej grupy wiekowej. Aktualnie zwrot w kierunku „srebrnej gospodarki” jest próbą dostosowania się do obserwowanych procesów demograficznych polegających na szybkim starzeniu się społeczeństwa.

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

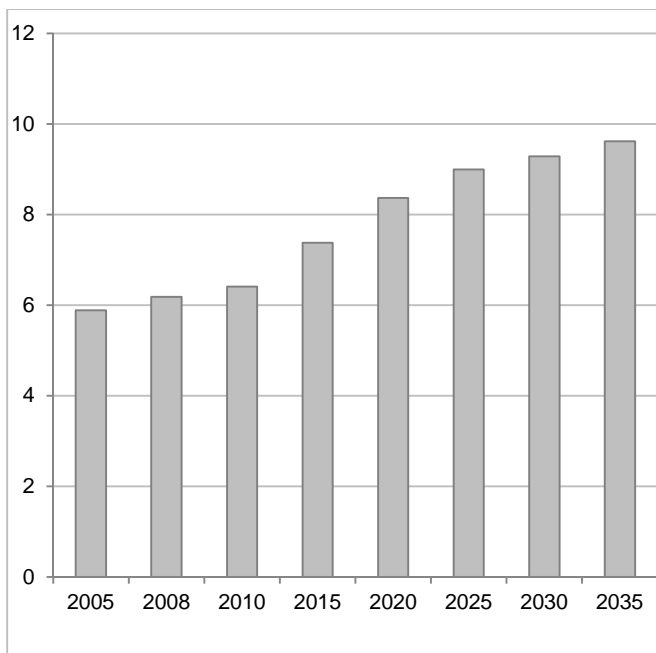
POWIAT
CHOJNICKI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

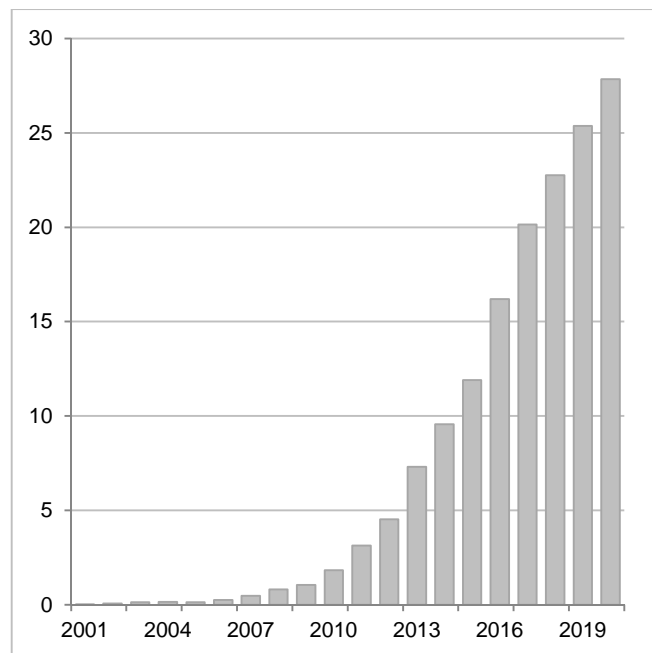
Rycina 9. Prognoza liczby osób [mln] w wieku 60/60+ w Polsce do 2035 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

[O2] Zewnętrzne polityki publiczne wzmacniające atrakcyjność inwestycyjną obszaru (23 pkt.).

Za drugą w kolei szansę, z praktycznie identyczną liczbą punktów, uznano wzmacnianie atrakcyjności inwestycyjnej obszaru w ramach zewnętrznych polityk publicznych. Dokumenty strategiczne na poziomie wojewódzkim planują bezpośrednie działania na rzecz podnoszenia tej atrakcyjności w całym regionie. „Niska jakość i skuteczność oferty kierowanej do inwestorów zewnętrznych, w tym słabość rozwiązań systemowych (np. brak jednolitych systemów gromadzenia danych geodezyjnych i kartograficznych), ogranicza możliwość lokowania inwestycji. W celu poprawy tej sytuacji, w 2011 roku podpisane zostało porozumienie (...), w ramach którego utworzono wspólny system promocji i obsługi inwestycji w regionie pod nazwą Invest in Pomerania. System ten pełni rolę one-stop-shop dla inwestorów, w tym również pod kątem obsługi poinwestycyjnej” (RPS w zakresie rozwoju gospodarczego Pomorski Port Kreatywności, 2013).

[O3] Rozwój rynku energii odnawialnej (przede wszystkim energetyki wiatrowej i biomasy) (23 pkt.).

Rycina 10. Dotychczasowa oraz prognozowana produkcja energii elektrycznej z elektrowni wiatrowych w Polsce [TWh].

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: (1) dane Polskiego Stowarzyszenia Energetyki Wiatrowej; (2) Wizja rozwoju..., (2010).

Trzecia spośród najwyższej (i niemal identycznie) punktowanych szans to rozwój rynku energii odnawialnej. Szansa ta jest bezpośrednio związana z jedną z mocnych stron, zgodnie z którą stwierdzono możliwość produkcji energii z odnawialnych źródeł na analizowanym obszarze. Aktualny i prognozowany wzrost produkcji zauważalny jest zarówno w odniesieniu do energii wiatrowej, jak i produkowanej z biomasy (por. ryc. 14 i 15). Biorąc pod uwagę korzystne warunki do produkcji energii z obu źródeł na terenie Ch-CzMOF – może stać się on w niedalekiej przyszłości atrakcyjny dla inwestorów z branży energetycznej.

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

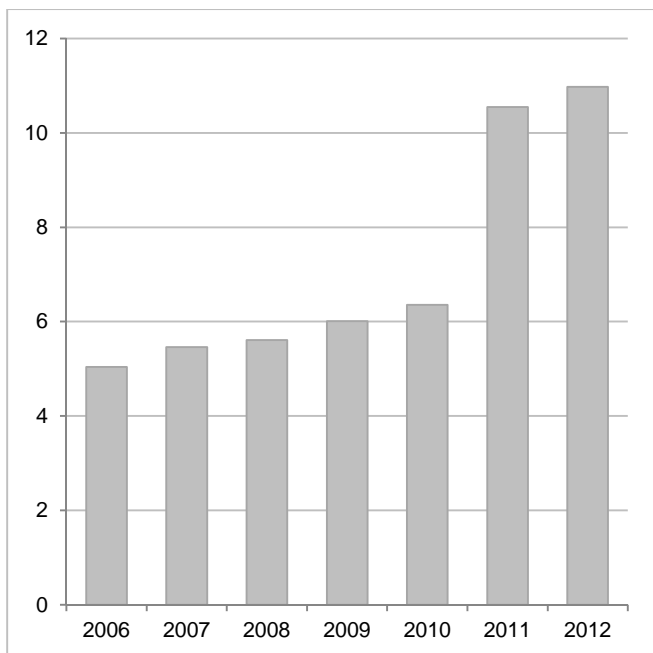
POWIAT
CHOJNICKI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

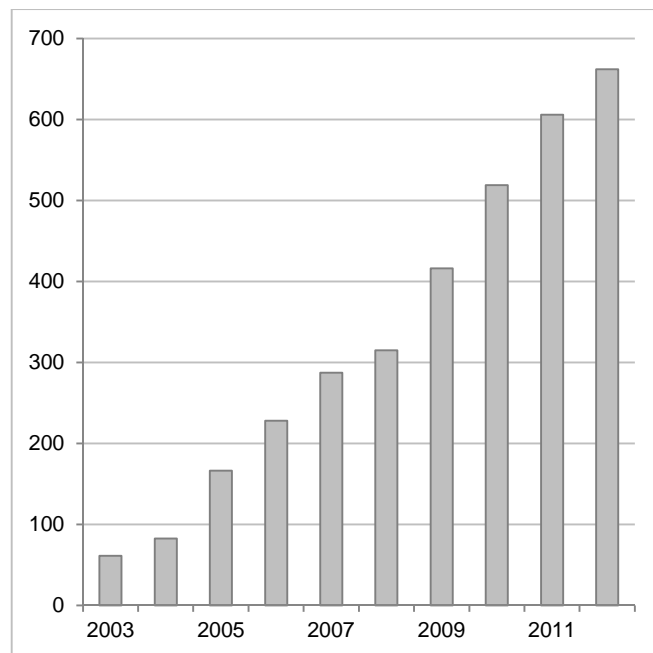

Rycina 11. Dotychczasowa produkcja energii elektrycznej z biomasy w Polsce [MWh].

Źródło: Polskie Stowarzyszenie Energetyki Wiatrowej; Wizja rozwoju..., 2010.

[O4] Rozwój rynku zbytu dla rolnictwa ekologicznego (18 pkt.).

Kolejna z szans związanych jest z rozwojem kolejnego sektora gospodarki związanego z rolnictwem ekologicznym. Dane dotyczące powierzchni upraw użytkowanych zgodnie z przepisami o rolnictwie ekologicznym pozwalają zauważyć bardzo dynamiczny wzrost w tym zakresie w ostatnich latach (por. ryc. 12). Ma to niewątpliwie związek z rosnącą świadomością społeczną w zakresie zdrowego odżywiania, zdrowego stylu życia itd. Niebagatelną rolę odgrywa również promocja zdrowia przez komercyjne instytucje czerpiące z tego tytułu coraz większe korzyści. Ze względu na dochodowość rolnictwa ekologicznego i coraz większe zapotrzebowanie na jego produkty – może to być odpowiednia nisza dla gospodarstw rolnych z Ch-CzMOF.

Rycina 12. Powierzchnia upraw użytkowanych zgodnie z przepisami o rolnictwie ekologicznym w Polsce w latach 2003-2012.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

[O5] Zewnętrzne polityki publiczne wspierające rozwój inicjatyw klastrowych (12 pkt.).

Za ostatnią wśród możliwych do wykorzystania szans uznano zewnętrzne polityki publiczne wspierające rozwój inicjatyw klastrowych. Szansa ta płynie wprost z ustaleń dokumentów strategicznych opracowanych na poziomie województwa: „Zakłada się wykorzystanie dotychczasowych doświadczeń i zachowanie ciągłości polityki Samorządu Województwa Pomorskiego wobec klastrów, z uwzględnieniem niezbędnych modyfikacji w oparciu o weryfikację osiągniętych efektów oraz wymogi ogólnokrajowe. Wspierane będą przede wszystkim konkretne przedsięwzięcia będące rezultatem współpracy klastrowej. W szczególności dotyczy to wybranych obszarów tematycznych Programu, w których należy się spodziewać przedsięwzięć i projektów klastrowych generujących wysoką wartość dodaną. Zakłada się również dalszą koordynację działań realizowanych w ramach Pomorskiej Grupy Kompetencji Klastrowych (PGKK)” (Regionalny Program Strategiczny w zakresie rozwoju gospodarczego Pomorski Port Kreatywności, 2013). W trakcie warsztatów szansa ta została najniżej oceniona przez lokalnych liderów oraz ekspertów z odpowiedniej komisji problemowej. Przyczyną

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

POWIAT
CHOJNICKI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

tak niskich ocen był brak skuteczności dotychczas podejmowanych działań tego typu i zarazem niska efektywność rozwiązania.

2.4. Zagrożenia

Jako ostatnie zostaną przedstawione zagrożenia Ch-CzMOF w obszarze strategicznym „Gospodarka i turystyka”, tzn. wszystko to, co stwarza dla Ch-CzMOF niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej i jest zlokalizowane poza jego obszarem. W ramach pogłębionej diagnozy sektora zidentyfikowano **4 zagrożenia**, uporządkowane według nadanego im znaczenia dla rozwoju Ch-CzMOF:

Zagrożenia w obszarze strategicznym „Gospodarka i turystyka”:

1. Pomijanie obszaru Ch-CzMOF w politykach rozwoju kraju oraz regionu powodujący jego dalszą peryferyalizację;
2. Konkurencja innych lokalizacji inwestycyjnych, szczególnie położonych blisko trójmiasta i autostrady;
3. Negatywne efekty spowolnienia gospodarczego;
4. Prawne i systemowe bariery rozwoju gospodarki;

Poniżej zostanie przedstawione pogłębione i opisowe uzasadnienie identyfikacji zbioru poszczególnych zagrożeń Ch-CzMOF w obszarze strategicznym „Gospodarka i turystyka”.

[T1] Pomijanie obszaru Ch-CzMOF w politykach rozwoju kraju oraz regionu powodujący jego dalszą peryferyalizację (31 pkt.).

Rycina 13. Wizja rozwoju regionalnego Polski w 2030 r.
Źródło: Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.

Za najbardziej realne i silne zagrożenie uznano pomijanie Ch-CzMOF we wszelkich opracowaniach strategicznych tworzonych na wyższych szczeblach. Opisana w tym punkcie sytuacja jest widoczna podczas analizy licznych dokumentów, począwszy od Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju (por. ryc. 13). W większości analizowany obszar jest jedynie „białą plamą” na mapie. Tego typu sytuacja może ciągnąć za sobą skutki w postaci dalszej i nieodwracalnej peryferyalizacji obszaru. Samorządowcy i inni interesariusze rozwoju Ch-CzMOF powinni podjąć wszelkie działania, w tym lobbingowe, w celu odwrócenia tak niekorzystnej sytuacji.

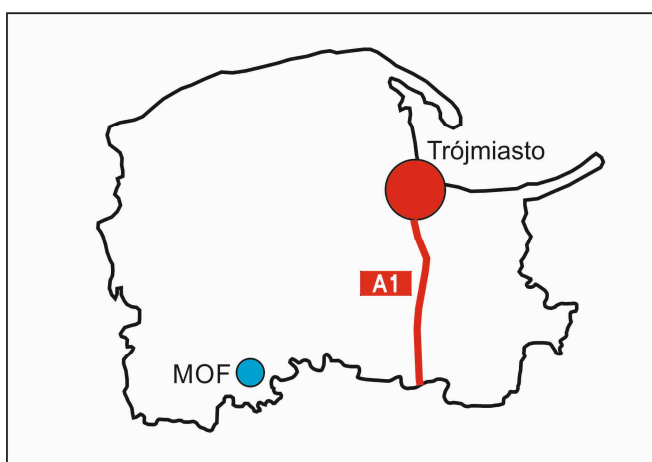
[T2] Konkurencja innych lokalizacji inwestycyjnych, szczególnie położonych blisko trójmiasta i autostrady (26 pkt.).

Drugim co do znaczenia zagrożeniem dla Ch-CzMOF w zakresie gospodarki i turystyki uznano konkurencję bardziej atrakcyjnych i lepiej położonych lokalizacji inwestycyjnych. Zagrożenie to jest szczególnie istotne w odniesieniu do kilku innych, również wymienionych wcześniej czynników. Pierwszym z nich jest kiepska dostępność zewnętrzna obszaru i nienajlepsze połą-

czenie z regionalnym, krajowym i europejskim systemem transportowym. W czasach, kiedy często czynnikiem decydującym o lokalizacji inwestycji są możliwości logistyczne – osłabia to zdecydowanie pozycję Ch-CzMOF. Zagrożenie to wzmacnia również fakt braku perspektyw na poprawę sytuacji w tym zakresie – choćby w świetle pomijania obszaru w dokumentach wyższego szczebla. Ostatecznie znacząca jest również duża fizyczna odległość nie tylko od miasta wojewódzkiego, ale również od łączącej północ i południe kraju autostrady.

Rycina 14. Położenie Ch-CzMOF w odniesieniu do Trójmiasta oraz autostrady A1.

Źródło: Opracowanie własne.

[T3] Negatywne efekty spowolnienia gospodarczego (22 pkt.).

Trzecim z kolei zagrożeniem są następstwa obserwowanego w ostatnich latach w kraju, a przede wszystkim na świecie, spowolnienia gospodarczego. Sytuacja gospodarcza w Polsce była w ostatnich latach zdecydowanie bardziej korzystna niż w krajach strefy Euro. Był to jedyny kraj w Unii Europejskiej, którego nie dotknęła recesja. Jednak w czasach tak daleko posuniętej globalizacji – da się odczuć spory wpływ sytuacji gospodarczej mającej miejsce poza granicami kraju. Łatwo wyobrazić sobie sytuację, kiedy potencjalni inwestorzy stają się mniej skłonni do ponoszenia ryzyka i wchodzenia na nowe rynki. Również nastroje społeczne panujące w krajach Europy Zachodniej nie sprzyjają przenoszeniu inwestycji poza granice państw. Ponadto, kryzys gospodarczy obserwowanych w krajach strefy Euro wpłynął na zmniejszenie popytu na różnego ro-

dzaju produkty na tamtejszych rynkach, co jest szczególnie dotkliwe dla firm eksportujących swoje towary na zachód.

[T4] Prawne i systemowe bariery rozwoju gospodarki (22 pkt.).

Ostatnim zagrożeniem są różnego rodzaju prawne i systemowe bariery rozwoju gospodarczego. Problem ten związany jest z niedoskonałościami polskiego prawa oraz bezpośrednimi metodami sprawowania władzy. Polskie ustawodawstwo jest w wielu przypadkach nadmiernie rozbudowane, a przy tym sformułowane w sposób nie do końca jednoznaczny i nieprecyzyjny. Taka sytuacja tworzy znaczne ryzyko dla potencjalnych przedsiębiorców rozwijających swoją działalność w Polsce.

3. Cele rozwojowe

Sektorowy Plan Działań „Gospodarka i turystyka”, podobnie jak pozostałe SPD zakłada trzystopniową, hierarchiczną strukturę kierunków działań, uzupełnioną o propozycje projektów do realizacji (w perspektywie do 2030 r.). Strukturę tę tworzą: cel główny, cele operacyjne oraz działania, przy czym cel główny i cele operacyjne są „łącznikiem” między ogólną częścią strategii a SPD. Jako główny cel SPD „Gospodarka i turystyka” przyjęto:

CEL GŁÓWNY:

Pobudzenie i wspieranie aktywności gospodarczej

Uzasadnienie:

Przedstawiony powyżej cel główny jest sprawą kluczową z punktu widzenia rozwoju Ch-CzMOF w aspekcie gospodarczym. Pobudzenie i wspieranie aktywności gospodarczej zalicza się do podstawowych celów samorządów lokalnych. Jest to bowiem jeden z najistotniejszych aspektów rozwoju społeczno-gospodarczego jednostek terytorialnych, który dodatkowo często tworzy warunki rozwoju w innych dziedzinach. Dobrze funkcjo-

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

POWIAT
CHOJNICKI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

nująca gospodarka, oparta na lokalnych zasobach siły roboczej daje konkretne korzyści finansowe w postaci odprowadzanych do gminnego budżetu części podatków PIT oraz CIT. W świetle rosnącej konkurencji jednostek terytorialnych i coraz silniejszych powiązań gospodarczych w skali globalnej – jest wręcz trudno wyobrazić sobie inny cel główny programu sektorowego związanego bezpośrednio z gospodarką. Silna gospodarka i wysoki poziom aktywności gospodarczej pozwala nie tylko poprawić sytuację budżetową gmin, ale również w sposób znaczący wpływa na określone zjawiska natury społecznej. Duża liczba działających na danym obszarze podmiotów oznacza wzrost liczby miejsc pracy, a w konsekwencji – spadek bezrobocia. Rozwój gospodarczy jest również szansą na ograniczenie zjawisk związanych z wykluczeniem społecznym oraz części patologii społecznych w mniejszym lub większym stopniu związanych z bezrobociem (uzależnienia, przemoc w rodzinie, przestępczość itd.). W odniesieniu do zdiagnozowanych uwarunkowań rozwoju Ch-CzMOF, duży nacisk w ramach realizacji celu głównego SPD „Gospodarka i turystyka” kładzie się na branżę turystyczną oraz sektor małych i średnich przedsiębiorstw.

Cel główny SPD „Gospodarka i turystyka” zostanie osiągnięty poprzez realizację 3 celów operacyjnych:

CELE OPERACYJNE:

1. Rozwój branży turystycznej poprzez stworzenie wspólnej oferty i atrakcyjnych produktów turystycznych
2. Pozyskanie nowych inwestycji poprzez stworzenie wspólnej oferty inwestycyjnej
3. Zwiększenie liczby małych i średnich przedsiębiorstw i poprawa sytuacji na lokalnym rynku pracy

Każdy z celów operacyjnych został uszczegółowiony poprzez sformułowanie działań zmierzających do jego osiągnięcia. Liczba działań w ramach każdego z celów jest różna i wynika z zakresu merytorycznego danego celu. Do określonych celów operacyjnych sformułowano również zbiór proponowanych projektów.

Zbiór ten nie stanowi zamkniętej, wyczerpującej całości. Jest on natomiast pewną propozycją katalogu przedsięwzięć, które zbliżą Ch-CzMOF do osiągnięcia danego celu.

3.1. Cel operacyjny nr 1: Rozwój branży turystycznej poprzez stworzenie wspólnej oferty i atrakcyjnych produktów turystycznych

Uzasadnienie wynikające z diagnozy:

W ramach prac na etapie pogłębionej diagnozy dotyczącej obszaru gospodarki i turystyki zidentyfikowano podstawowe problemy rozwojowe Ch-CzMOF w tym zakresie. W podziale na mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia zostały one przedstawione w części diagnostycznej niniejszego dokumentu. W trakcie spotkań warsztatowych eksperci lokalni we współpracy z ekspertami zewnętrznymi poruszali w ramach komisji problemowej tematy kluczowych potrzeb rozwojowych obszaru. Najczęściej podnoszonym w odniesieniu do branży turystycznej problemem był brak wspólnego, dopracowanego produktu turystycznego. Za najistotniejsze silne strony obszaru uznano natomiast potencjał turystyczny środowiska przyrodniczego oraz zabytków kultury materialnej. W świetle tych ustaleń, pierwszy cel operacyjny SPD „Gospodarka i Turystyka” skupia się na wykorzystaniu lub też pobudzeniu istniejącego potencjału turystycznego poprzez tworzenie wspólnej oferty nowych, atrakcyjnych produktów turystycznych.

Zgodność z celami Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego i Regionalnymi Programami Strategicznymi:

POMORSKIE 2020:

Cel operacyjny 1.3. „Unikatowa oferta turystyczna i kulturalna”:

Kierunek działań 1.3.1. „Rozwój sieciowych i kompleksowych produktów turystycznych”

POMORSKA PODRÓŻ 2020:

Priorytet 1.1. „Opieka i ochrona dziedzictwa kulturowego”:

Działanie 1.1.1. „Poprawa stanu obiektów i obszarów zabytkowych”:

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

POWIAT
CHOJNICKI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Priorytet 1.2. „Zrównoważone wykorzystanie dziedzictwa naturalnego”:

Działanie 1.2.1. „Turystyczne udostępnienie obszarów cennych krajobrazowo i przyrodniczo”;

Priorytet 2.1. „Nowoczesne rozwiązania infrastrukturalne i przestrzenne”:

Działanie 2.1.1. „Kreowanie powszechnie dostępnej przestrzeni”;

Działanie 2.1.2. „Inwestycje o wysokiej randze, wzbogacające atrakcyjność”;

Priorytet 2.2. „Oferta czasu wolnego”:

Działanie 2.2.1. „Budowa wysokiej jakości oferty kulturalnej i turystycznej regionu”;

Priorytet 2.3. „Rozpoznawalny turystyczny wizerunek regionu”:

Działanie 2.3.2. „Profesjonalizacja działań promocyjnych”;

- * Liczba osób korzystających z nowych kąpielisk powstałych w miejscach tradycyjnie wykorzystywanych na ten cel, objętych wsparciem w ramach programu;
- * Odsetek osób, które uważają Ch-CzMOF za obszar atrakcyjny turystycznie;
- * Liczba osób biorących udział w imprezach/wydarzeniach zorganizowanych wokół zabytków kultury materialnej Ch-CzMOF, objętych wsparciem w ramach programu;

Działania:

Działanie 1.1. Wspólna strategia promocji turystyki;

Działanie 1.2. Stworzenie wspólnych produktów turystycznych;

Działanie 1.3. Stworzenie spójnego systemu szlaków turystycznych;

Działanie 1.4. Rozbudowa turystycznej infrastruktury towarzyszącej;

Działanie 1.5. Stworzenie specjalnej oferty turystyczno-rekreacyjnej dla osób starszych;

Działanie 1.6. Działania na rzecz wydłużenia sezonu turystycznego;

Działanie 1.7. Zwiększenie oferty pozaprzyrodniczych atrakcji turystycznych;

Działanie 1.8. Stworzenie bogatej oferty programowej dla zabytków kultury materialnej;

Wskaźniki produktu:

- * Liczba zabytkowych obiektów/zespołów z nadanymi nowymi funkcjami turystycznymi, objętych wsparciem w ramach programu;
- * Liczba obszarów cennych przyrodniczo objętych wsparciem w ramach programu;
- * Liczba utworzonych lub zmodyfikowanych produktów turystycznych, objętych wsparciem w ramach programu;
- * Liczba całorocznych produktów turystycznych objętych wsparciem w ramach programu;
- * Liczba nowych lub zmodernizowanych szlaków turystycznych objętych wsparciem w ramach programu;
- * Liczba nowych kąpielisk powstałych w miejscach tradycyjnie wykorzystywanych na ten cel, objętych wsparciem w ramach programu;
- * Liczba wspartych inicjatyw wykorzystujących tożsamość miejsc, objętych wsparciem w ramach programu;
- * Liczba imprez/wydarzeń zorganizowanych wokół zabytków kultury materialnej Ch-CzMOF, objętych wsparciem w ramach programu;

Wskaźniki rezultatu:

- * Liczba osób korzystających z obiektów/zespołów zabytkowych z nadanymi nowymi funkcjami turystycznymi, objętych wsparciem w ramach programu;
- * Liczba osób korzystających z utworzonych lub zmodyfikowanych produktów turystycznych, objętych wsparciem w ramach programu;
- * Liczba osób korzystających z nowych lub zmodernizowanych szlaków turystycznych objętych wsparciem w ramach programu;

Dla osiągnięcia celu operacyjnego 1 „Rozwój branży turystycznej poprzez stworzenie wspólnej oferty i atrakcyjnych produktów turystycznych” należy dążyć do realizacji 8 rodzajów działań związanych z: 1) wspólną promocją turystyki, 2) wspólnymi produktami turystycznymi, 3) systemem szlaków turystycznych, 4) turystyczną infrastrukturą towarzyszącą, 5) ofertą turystyczną dla osób starszych, 6) wydłużeniem sezonu turystycznego, 7) ofertą pozaprzyrodniczych atrakcji turystycznych oraz 8) ofertą programową zabytków kultury materialnej.

Projekty kluczowe, rekomendowane do realizacji w ramach Zintegrowanego Porozumienia Terytorialnego:

* Pakiet Przedsięwzięć pn. „Centrum Dziedzictwa

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

POWIAT
CHOJNICKI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Przyrodniczego i Kulturowego Rezerwatu Biosfery Bory Tucholskie”: (1) Chociński Młyn – Centrum Edukacji Przyrodniczej ośrodkiem zarządzania Rezerwatem Biosfery Bory Tucholskie”; (2) „Centrum Dziedzictwa Kulturowego Rezerwatu Biosfery Bory Tucholskie” (działania 1.2., 1.4., 1.6., 1.7.).

Uzasadnienie:

Pakiet proponowanych przedsięwzięć ma kluczowe znaczenie w odniesieniu do realizacji działań związanych z tworzeniem wspólnych produktów turystycznych oraz wydłużeniu sezonu turystycznego. Ponadto, dzięki budowie infrastruktury oraz planowanej bogatej i atrakcyjnej ofercie programowej centrum, zdecydowanemu polepszeniu uległaby oferta pozaprzyrodniczych atrakcji turystycznych Ch-CzMOF. Planowane centra edukacji przyrodniczej oraz dziedzictwa kulturowego mogą stać się znaczącymi ośrodkami popularyzacji wiedzy ekologicznej, przyrodniczej i kulturowej o regionalnym lub krajowym zasięgu oddziaływania.

* Budowa tras pieszo-rowerowych w ramach Kaszubskiej Marszruty i Kasztelanii Szczytnieńskiej w Chojnicko-Człuchowskim Miejskim Obszarze Funkcjonalnym wraz z infrastrukturą towarzyszącą (działania 1.2., 1.3. i 1.4.).

Uzasadnienie:

Planowany system tras pieszo-rowerowych ma być elementem spójnego systemu komunikacji wewnątrz Ch-CzMOF, skomunikowanego również z jego otoczeniem. Planowane trasy połączą kilkanaście miejscowości w ramach trzech gmin Ch-CzMOF, a zasięg oddziaływania projektu obejmuje powiaty: chojnicki, człuchowski, starogardzki i tucholski. Jest to jeden z ważnych elementów budowy wspólnej oferty turystycznej obszaru, który umożliwi wygodne i sprawne przemieszczanie się turystów w jego obrębie. Przedsięwzięcie powiązane jest z innymi projektami z zakresu turystyki, takimi jak: zagospodarowanie turystyczne rezerwatu archeologiczno-przyrodniczego Kręgi Kamienne w Odrach, Poprawa dostępności transportowej i komunikacyjnej do Chojnicko – Człuchowskiego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego, Zagospodarowanie Wielkiego Kanału Brdy na terenie Gminy Czerny itp.

* Bogactwo przyrody – bogactwem regionu - zagospodarowanie terenów przyległych do jezior MOF wraz z uruchomieniem tramwaju wodnego i szlakiem wodnym łączącym j. Charzykowskie z j. Szczytno (działania 1.2., 1.3. i 1.4.).

Uzasadnienie:

Kolejny projekt związany jest z rozbudową infrastruktury turystycznej terenów położonych nad jeziorami Ch-CzMOF, obejmującą modernizację amfiteatru w Charzykowach oraz zagospodarowanie plaży; modernizację amfiteatru i budowę promenady w Swornegaciach. Planuje się ponadto realizację łączącego je szlaku wodnego i uruchomienie na ich wodach tramwaju wodnego. Przewiduje się w tym zakresie prace inwentaryzacyjne planowanej drogi wodnej Rzeki Brdy na odcinku łączącym jezioro Szczytno z jeziorem Charzykowskim. Mają one stanowić podstawę do dalszych działań na rzecz usunięcia przeszkód i umożliwienia wypłynięcia jednostkom o zanurzeniu do 0,5 m. Projekt swoim oddziaływaniem obejmuje powiaty chojnicki i człuchowski.

Pozostałe propozycje projektów:

- * „Wspólna marka turystyczna Ch-CzMOF” – projekt przewidujący utworzenie i promocję wspólnej dla całego obszaru marki turystycznej (działania 1.1. i 1.2.).
- * „Jednolity system promocji turystycznej obszaru Ch-CzMOF” – projekt obejmujący utworzenie wspólnego systemu identyfikacji wizualnej dla marki turystycznej Ch-CzMOF oraz jego wspólną promocję (foldery, publikacje, udział w targach turystycznych itp.) (działania 1.1. i 1.2.).
- * „Budowa infrastruktury podnoszącej poziom bezpieczeństwa miejsc zwyczajowo wykorzystywanych jako kąpieliska” – projekt budowy podstawowej infrastruktury zwiększającej poziom bezpieczeństwa nad jeziorami Ch-CzMOF, w miejscach zwyczajowo wykorzystywanych jako kąpieliska (tzw. „dzikie plaże”). W ramach projektu przewiduje się wzrost liczby kąpielisk obszaru MOF (działania 1.4.).
- * „Budowa infrastruktury biwakowej towarzyszącej szlakom turystycznym Ch-CzMOF” – projekt polegający na wyznaczeniu, inwentaryzacji i przygotowaniu miejsc wypoczynku rozmieszczonych wzdłuż szlaków turystycznych. Miejsca te po odpowiednim przygotowaniu terenu zostałyby wyposażone w podstawową infrastrukturę, taką jak ławki, stoły, kosze na śmieci itp. Zlokalizowane przy

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

POWIAT
CHOJNICKI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

szlakach miejsca wypoczynku docelowo miałyby ułatwić korzystanie z nich m. in. osobom starszym (działania 1.3, 1.4. i 1.5.)

- * „Inwentaryzacja i modernizacja istniejących szlaków turystycznych Ch-CzMOF” – projekt uzupełniający działania związane z tworzeniem nowych szlaków lądowych i wodnych. W celu stworzenia spójnego systemu szlaków turystycznych obszaru Ch-CzMOF, należy dokonać inwentaryzacji oraz przeprowadzić konieczne prace porządkowe i modernizacyjne szlaków istniejących (działanie 1.3.).
- * „Budowa miejsca wypoczynku i rekreacji nad Jeziorą Bublik wraz z drogą dojazdową i infrastrukturą towarzyszącą” – projekt zakładający kompleksowe zagospodarowanie oraz zwiększenie dostępności jez. Bublik w gminie Konarzyny (działanie 1.4.).
- * „Wykonanie koncepcji przyrodniczo-finansowej określającej możliwości uzyskania statusu uzdrowiska – projekt zakłada przeprowadzenie badań i analiz mających na celu stwierdzenie, czy możliwe jest uzyskanie statusu uzdrowiska.

Potencjalni partnerzy przy realizacji projektów:

- * jednostki samorządu terytorialnego,
- * organizacje turystyczne,
- * Chojnicko-Człuchowski Klaster Turystyczny
- * Yacht Klub Człuchów
- * przedsiębiorstwa,
- * rady osiedlowe, sołectkie,
- * Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku i Poznaniu,
- * Pracodawcy Pomorza Oddział Człuchów,
- * jednostki zarządzające zielenią i terenami wodnymi.
- * Ministerstwo Zdrowia.

Potencjalne źródła dofinansowania:

- * Zintegrowane Porozumienie Terytorialne,
- * programy operacyjne UE,
- * środki jednostek administracji rządowej (Ministerstwo Zdrowia, Ministerstwo Sportu i Turystyki, Ministerstwo Kultury),
- * środki podmiotów prywatnych.

3.2. Cel operacyjny nr 2: Pozyskanie nowych inwestycji poprzez stworzenie wspólnej oferty inwestycyjnej

Uzasadnienie wynikające z diagnozy:

Drugi cel operacyjny związany jest bezpośrednio z ofertą inwestycyjną Ch-CzMOF. Jedną z mocnych

stron obszaru zidentyfikowanych na etapie diagnozy jest funkcjonująca w jego granicach filia Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (na terenie gmin Chojnice i Człuchów). Jej pozytywny wpływ na gospodarkę obszaru został jednak nisko oceniony przez lokalnych liderów w trakcie spotkań roboczych komisji problemowej „Gospodarka i turystyka”. Wiąże się to z niewystarczającym wykorzystaniem możliwości i korzyści płynących z funkcjonowania strefy, co zdaniem członków komisji wynika bezpośrednio z braku przejrzystej i czytelnej oferty inwestycyjnej obszaru. Istotne w kontekście omawianego celu operacyjnego są również liczne braki infrastrukturalne w zakresie podstawowych mediów na potencjalnych terenach inwestycyjnych oraz częsty brak obowiązujących dokumentów planistycznych, których uchwalanie wydłuża proces inwestycyjny. W dużym stopniu, efektem takiego stanu rzeczy może być praktyczny brak dużych podmiotów gospodarczych, działających na terenie Ch-CzMOF. Wspólna oferta inwestycyjna obejmująca wskazanie, przygotowanie oraz wspólną promocję terenów przeznaczonych pod inwestycje jest szansą na przyciągnięcie większej liczby podmiotów chętnych do podjęcia działalności gospodarczej w granicach Ch-CzMOF.

Zgodność z celami Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego i Regionalnymi Programami Strategicznymi:

POMORSKIE 2020:

Cel operacyjny 1.1. „Wysoka efektywność przedsiębiorstw”:

Kierunek działań 1.1.4. „Pozyskiwanie inwestycji zewnętrznych”;

POMORSKI PORT KREATYWNOCI 2020:

Priorytet 1.2. „Zewnętrzne powiązania gospodarcze”:

Działanie 1.2.2. „System pozyskiwania inwestycji zewnętrznych”;
Działanie 1.2.3. „System promocji gospodarczej”;

Wskaźniki produktu:

- * Liczba uchwalonych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

POWIAT
CHOJNICKI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

- * Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych [ha];
- * Liczba wskazanych w dokumentach planistycznych lokalizacji pod inwestycje związane z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii;

* Centrum usług korporacyjnych (działania 2.1. i 2.3.).

Wskaźniki rezultatu:

- * Liczba nowych inwestycji przedsiębiorstw spoza regionu (w tym zagranicznych) zlokalizowanych na przygotowanych terenach;
- * Liczba miejsc pracy powstałych w wyniku nowych inwestycji;
- * Liczba przedsiębiorstw korzystających z odnawialnych źródeł energii;

Działania:

Działanie 2.1. Stworzenie spójnego i przejrzystego systemu informacji dla potencjalnych inwestorów;

Działanie 2.2. Elastyczna polityka i minimalizacja procedur biurokratycznych w procesie inwestycyjnym;

Działanie 2.3. Wyznaczenie priorytetowych lokalizacji uchwalenia MPZP i przygotowanie terenów inwestycyjnych z uwzględnieniem usług turystycznych;

Działanie 2.4. Wyznaczenie potencjalnych lokalizacji pod inwestycje związane z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii;

Dla osiągnięcia celu operacyjnego 2 „Pozyskanie nowych inwestycji poprzez stworzenie wspólnej oferty inwestycyjnej” należy dążyć do realizacji 4 rodzajów działań, tj. 1) działań na rzecz stworzenia przejrzystego systemu informacji dla potencjalnych inwestorów, 2) elastycznej polityki i minimalizacji procedur biurokratycznych w procesie inwestycyjnym, 3) wyznaczenia priorytetowych lokalizacji pod uchwalenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i przygotowania terenów pod inwestycje (z uwzględnieniem usług turystycznych) oraz 4) wyznaczenia potencjalnych lokalizacji pod inwestycje związane z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii.

Projekty kluczowe, rekomendowane do realizacji w ramach Zintegrowanego Porozumienia Terytorialnego:

Uzasadnienie:

Projekt utworzenia Centrum usług korporacyjnych w Ch-CzMOF ma na celu rozwój jego oferty inwestycyjnej oraz przyciągnięcie do regionu kapitału zewnętrznego. W ramach projektu przewiduje się przygotowanie terenów pod inwestycje i budownictwo mieszkaniowe (uchwalenie MPZP, uzbrojenie terenu, budowa dróg dojazdowych, doprowadzenie infrastruktury teletechnicznej). Oferta inwestycyjna Ch-CzMOF miałaby przyciągać potencjalnych inwestorów przede wszystkim dzięki skróconemu procesowi uzyskiwania pozwolenia na budowę (przygotowane tereny będą spełniały wszelkie wymagania w tym zakresie). Przewiduje się wyznaczenie terenu pod inwestycję, terenu pod zabudowę mieszkaniową dla pracowników centrum oraz możliwość budowy obiektów kubaturowych na wynajem lub na sprzedaż dla deweloperów.

* Filia – Broker eksportowy i Invest in Pomerania (działanie 2.1.) (działanie 2.7.)

Uzasadnienie:

Projekt ma na celu zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Ch-CzMOF poprzez utworzenie filii regionalnego Centrum Obsługi Inwestora „Invest in Pomerania”. Aktywne uczestnictwo i objęcie wspomnianym projektem zwiększa szansę nawiązania współpracy z przedsiębiorcami już prowadzącymi działalność w województwie pomorskim oraz ich podwykonawców, którzy rozważają jej uruchomienie w najbliższym czasie.

* Zapewnienie wymaganych mediów dla Inkubatora Przedsiębiorczości w Cierzniach i SE Zagórki (działanie 2.3.).

Uzasadnienie:

Inkubator Przedsiębiorczości w Cierzniach jest jednym z pierwszych tego typu obiektów w Polsce zlokalizowanych na terenach wiejskich. W Zagórkach natomiast zlokalizowano człuchowski obszar Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Oba obszary napotykać na problemy z przyciągnięciem inwestorów ze względu na niewłaściwe

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

POWIAT
CHOJNICKI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

przygotowanie infrastrukturalne terenów. Kluczowym elementem poprawy sytuacji w tym zakresie jest doprowadzenie sieci elektrycznej wysokiego napięcia, umożliwiającej zaspokojenie potrzeb zakładów przemysłowych.

Pozostałe propozycje projektów:

- * „Inwentaryzacja lokalizacji inwestycyjnych i stworzenie cyfrowej mapy inwestycyjnej obszaru Ch-CzMOF” – projekt wpływający na poszerzenie dostępności informacji dla potencjalnych inwestorów (działanie 2.1.).

Potencjalni partnerzy przy realizacji projektów:

- * jednostki samorządu terytorialnego,
- * organizacje pozarządowe,
- * przedsiębiorstwa,
- * urzędy pracy,
- * Inicjatywa Invest in Pomerania,
- * agencje rozwoju regionalnego,
- * inkubator przedsiębiorczości,
- * Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna,
- * Słupska Specjalna Strefa Ekonomiczna.

Potencjalne źródła dofinansowania:

- * Zintegrowane Porozumienie Terytorialne,
- * programy operacyjne UE,
- * środki podmiotów prywatnych.

3.3. Cel operacyjny nr 3: Zwiększenie liczby małych i średnich przedsiębiorstw i poprawa sytuacji na lokalnym rynku pracy

Uzasadnienie wynikające z diagnozy:

Sektor małych i średnich przedsiębiorstw obejmuje niemal 99% wszystkich podmiotów gospodarczych funkcjonujących w Ch-CzMOF. Fakt ten został uznany za trzecią najistotniejszą mocną stronę gospodarki całego obszaru – tuż za walorami turystycznymi środowiska przyrodniczego oraz zabytków kultury materialnej. Lokalni liderzy w trakcie spotkań komisji problemowej wskazywali na sektor MSP jako główną siłę napędową i zasadniczy potencjał gospodarczy regionu. Druga część omawianego celu operacyjnego odnosi się do poprawy sytuacji na rynku pracy. Aktualne wskaźniki dotyczące liczby bezrobotnych oraz osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej dla Ch-CzMOF są na gorszym poziomie niż średnia wojewódzka. W ramach realizacji zadań stawianych przed samorządami terytorialnymi należy dążyć do poprawy

sytuacji w tym zakresie i odwróceniu obserwowanych, niekorzystnych trendów. Dla realizacji tych zamierzeń niezbędne są działania związane nie tylko bezpośrednio z gospodarką, ale również odnoszące się do systemu edukacji i kształcenia ustawicznego.

Zgodność z celami Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego i Regionalnymi Programami Strategicznymi:

POMORSKIE 2020:

Cel operacyjny 1.1. „Wysoka efektywność przedsiębiorstw”:

Kierunek działań 1.1.1. „Upowszechnianie innowacji w przedsiębiorstwach i transfer wiedzy do gospodarki”;

Cel operacyjny 1.2. „Konkurencyjne szkolnictwo wyższe”:

Kierunek działań 1.2.3. „Współpraca uczelni wyższych i pracodawców dla poprawy jakości kształcenia”;

Cel operacyjny 2.1. „Wysoki poziom zatrudnienia”:

Kierunek działań 2.1.1. „Aktywizacja biernych zawodowo i bezrobotnych”;

Kierunek działań 2.1.2. „Wspieranie rozwoju mikro i małych przedsiębiorstw”;

Kierunek działań 2.1.3. „Poprawa jakości ponadgimnazjalnego kształcenia zawodowego i kształcenia ustawicznego”;

POMORSKI PORT KREATYWNOSCI 2020:

Priorytet 1.1. „Innowacje i transfer wiedzy do gospodarki”:

Działanie 1.1.1. „Innowacyjność w przedsiębiorstwach”;
Działanie 1.1.3. „Profesjonalizacja działalności przedsiębiorstw”.

Priorytet 2.2. „Kształcenie dla potrzeb gospodarki”:

Działanie 2.2.1. „Współpraca pracodawców i uczelni”;
Działanie 2.2.2. „Kształcenie zawodowe w subregionach”;

AKTYWNI POMORZANIE 2020:

Priorytet 1.1. „Aktywność zawodowa bez barier”:

Działanie 1.1.1. „Mobilność zawodowa”;
Działanie 1.1.2. „Aktywizacja społeczno-zawodowa”.

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

POWIAT
CHOJNICKI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Priorytet 1.2. „Fundamenty przedsiębiorczości”:

Działanie 1.2.1. „Inicjowanie przedsiębiorczości”; Działanie 1.2.2. „Rozwój mikro i małych przedsiębiorstw”;

Priorytet 1.3. „Adaptacja do zmian rynku pracy”:

Działanie 1.3.1. „Skuteczne poradnictwo zawodowe”; Działanie 1.3.2. „Profilowana oferta kształcenia ustawicznego”.

Priorytet 3.1. „Edukacja dla rozwoju i zatrudnienia”:

Działanie 3.1.3. „Atrakcyjne szkolnictwo zawodowe”;

Wskaźniki produktu:

- * Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w zakresie wdrażania innowacji;
- * Liczba przedsiębiorstw sektora MSP objętych wsparciem;
- * Liczba osób objętych szkoleniami dla kadr sektora MSP;
- * Liczba nowych lub zmodyfikowanych programów kształcenia dostosowanych do potrzeb gospodarki;
- * Liczba doposażonych w ramach programu pracowni kształcenia praktycznego w szkołach;
- * Liczba uczniów i studentów objętych programem promującym przedsiębiorczość;
- * Liczba osób, które rozpoczęły działalność gospodarczą po uzyskaniu wsparcia w ramach programu;
- * Liczba osób bezrobotnych objętych wsparciem w ramach programu;
- * Liczba funkcjonujących centrów kształcenia zawodowego i ustawicznego
- * Liczba objętych wsparciem instytucji otoczenia biznesu;
- * Liczba nowych lub zmodyfikowanych usług świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu objęte wsparciem;

Wskaźniki rezultatu:

- * Liczba innowacji wdrożonych przez przedsiębiorstwa w ramach otrzymanego wsparcia;
- * Liczba nowych miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach sektora MSP objętych wsparciem;
- * Odsetek utworzonych przedsiębiorstw, które kontynuują działalność co najmniej dwa lata po uzyskaniu wsparcia w ramach programu;
- * Odsetek osób, które uzyskały kwalifikacje po skorzystaniu z programu;
- * Liczba uczniów korzystających z centrów kształcenia zawodowego i ustawicznego;
- * Liczba przedsiębiorstw sektora MSP objętych ofertą instytucji otoczenia biznesu, które otrzymały wsparcie w ramach projektu;

Działania:

Działanie 3.1. Działania na rzecz dostosowania kwalifikacji siły roboczej do potrzeb rynku pracy;

Działanie 3.2. Preferencyjne warunki prowadzenia działalności dla podmiotów sektora kreatywnego;

Działanie 3.3. Ulgi i zwolnienia podatkowe dla podmiotów tworzących nowe miejsca pracy;

Działanie 3.4. Promocja przedsiębiorczości wśród mieszkańców;

Działanie 3.5. Wspieranie innowacyjności w przedsiębiorstwach;

Działanie 3.6. Działania na rzecz podnoszenia kompetencji kadry zarządzającej MSP;

Działanie 3.7. Przywrócenie osób trwale bezrobotnych na rynek pracy;

Działanie 3.8. Rozwój współpracy inkubatora przedsiębiorczości z MSP;

Dla osiągnięcia celu operacyjnego 3 „Zwiększenie liczby małych i średnich przedsiębiorstw i poprawa sytuacji na lokalnym rynku pracy” należy dążyć do realizacji 8 rodzajów działań, tj. 1) działań na rzecz dostosowania kwalifikacji siły roboczej do potrzeb rynku pracy, 2) preferencyjnych warunków prowadzenia działalności dla podmiotów sektora kreatywnego, 3) ulg i zwolnień podatkowych dla podmiotów tworzących nowe miejsca pracy, 4) promocji przedsiębiorczości wśród mieszkańców, 5) wspierania innowacyjności w przedsiębiorstwach, 6) podnoszenia kompetencji kadr zarządzających w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw, 7) przywracania osób trwale bezrobotnych na rynek pracy oraz 8) rozwoju współpracy inkubatora przedsiębiorczości z sektorem małych i średnich przedsiębiorstw.

Projekty kluczowe, rekomendowane do realizacji w ramach Zintegrowanego Porozumienia Terytorialnego:

- * Kształtowanie projekcji szkolnictwa wyższego z uwzględnieniem potrzeb społeczno-gospodarczych Chojnicko-Człuchowskiego MOF

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**POWIAT
CHOJNICKI**

**MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU**

**UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO**

(działanie 3.1.).

Uzasadnienie:

Projekt ma na celu stworzenie systemu kształcenia na poziomie wyższym zawodowym, który byłby dostosowany do potrzeb rynku pracy. W ramach projektu przewiduje się zmiany programu kształcenia, szkolenia podnoszące kwalifikację kadr oraz doposażenie obiektów zgodnie z potrzebami wynikającymi z nowych programów kształcenia. W fazie wstępnej przewiduje się badanie trendów mających miejsce na lokalnym rynku pracy, ze szczególnym uwzględnieniem aspektu potrzeb edukacyjnych. Tego rodzaju działania ukierunkowane są na dostosowanie kwalifikacji siły roboczej do potrzeb gospodarki oraz obniżenie poziomu bezrobocia, szczególnie wśród młodych.

* Kompleksowy program na rzecz zwiększenia zatrudnienia w powiecie chojnickim i człuchowskim (działania 3.1., 3.3. i 3.7.).

Uzasadnienie:

Projekt przewiduje wdrożenie kompleksowych rozwiązań w zakresie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. Program obejmuje zasięgiem terytorialnym powiat chojnicki i człuchowski, a jego realizacja ma się odbywać w ramach szerokiej współpracy jednostek samorządowych, instytucji rynku pracy, instytucji integracji i pomocy społecznej, instytucji otoczenia biznesu, szkolnictwa wyższego, organizacji pozarządowych i przedsiębiorstw prywatnych. W ramach programu przewiduje się szeroki pakiet usług skierowanych dla osób wskazanych powyżej. W rezultacie przewiduje się ich włączenie lub przywrócenie na rynek pracy i tym samym zmniejszenie poziomu bezrobocia w Ch-CzMOF i zmniejszenie skali występujących problemów społecznych.

* Wysoka jakość kształcenia zawodowego i ustawicznego wraz z utworzeniem Powiatowych Centrów Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego (działania 3.1. i 3.7.).

Uzasadnienie:

Projekt zakłada dostosowanie kwalifikacji zawodowych siły roboczej do potrzeb gospodarki poprzez utworzenie

Powiatowych Centrów Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego. Instytucje te miałyby wspierać uzyskiwanie kwalifikacji zawodowych w branżach o największym potencjale rozwoju. Działania centrów mają opierać się na kompleksowym wsparciu dla szkół i placówek ukierunkowanych na kształtowanie kompetencji kluczowych dzieci i młodzieży. Jednym z celów ich działalności jest również wzrost atrakcyjności szkolnictwa zawodowego. W ramach podejmowanych działań przewiduje się modernizację infrastruktury szkolnej oraz wyposażenia szkół, ze szczególnym uwzględnieniem urządzania pracowni kształcenia praktycznego z wyposażeniem porównywalnym do stosowanego w zakładach pracy. Równolegle prowadzone będą działania z zakresu uruchamiania programów motywacyjnych dla uczniów oraz wytwarzania mechanizmów współpracy z pracodawcami.

* Moja aktywność drogą do sukcesu (działania 3.1., 3.4. i 3.7.).

Uzasadnienie:

Głównym celem projektu jest zwiększenie szans na zatrudnienie oraz podniesienie kompetencji społecznych mieszkańców miast Chojnice i Człuchów. Realizacja celu ma odbywać się poprzez prowadzenie działań wspierających uczestników w zakresie edukacji oraz aktywizacji zawodowej i społecznej. W ramach konkretnych działań planuje się: warsztaty z zakresu podnoszenia umiejętności i kompetencji społecznych; indywidualne poradnictwo zawodowe; Warsztaty Aktywnego Poszukiwania Pracy; Poradnictwo specjalistyczne – prawnik, psycholog; kursy zawodowe dobrane na podstawie Kont Usług Doradczych – powołanie animatora środowiska.

* Systemowe wsparcie mikro- i małych przedsiębiorstw oraz początkujących przedsiębiorców (działania 3.4., 3.6. i 3.8.).

Uzasadnienie:

Projekt zakłada stworzenie systemowych rozwiązań w zakresie wsparcia mikro i małych przedsiębiorstw oraz początkujących przedsiębiorców. Dla realizacji założonego celu zakłada się działania z zakresu sposobów organizacji, komunikacji, rozwoju kwalifikacji i zarządzania poprzez wsparcie istniejących w regionie instytucji otoczenia biznesu. Jednym z obszarów wsparcia ma być również współpraca z instytucjami badawczo-rozwojowymi. Projekt

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

POWIAT
CHOJNICKI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

jest istotny ze względu na kluczową rolę mikro i małych przedsiębiorstw prowadzonych przez osoby fizyczne w Ch-CzMOF.

- * programy operacyjne UE,
- * środki jednostek administracji rządowej (Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej),
- * środki własne uczelni wyższych,
- * środki podmiotów prywatnych.

* Unikatowe specjalności „Rachunkowość korporacyjna” i „Logistyka” na Wydziale Zamiejscowym Sopotkiej Szkoły Wyższej w Chojnicach (działanie 3.1.)

Uzasadnienie:

Projekt jest w założeniu kolejnym działaniem mającym na celu dostosowanie kwalifikacji siły roboczej do potrzeb gospodarki. Przedsięwzięcie obejmuje utworzenie w ramach oferty Wydziału Zamiejscowego Sopotkiej Szkoły Wyższej w Chojnicach programu kształcenia dla specjalności „Rachunkowość korporacyjna” oraz „Logistyka”. Kształcenie na wymienionych specjalnościach odbywać się będzie w języku angielskim, a studenci w zależności od zidentyfikowanych potrzeb rynku pracy poznawać będą inne języki obce (np. niemiecki, rosyjski, szwedzki). Kompleksowy katalog działań na rzecz realizacji podstawowego celu projektu obejmuje: opracowanie zindywidualizowanych scenariuszy działań we współpracy z praktykami branżowymi; przygotowanie odpowiednich materiałów dydaktycznych; przeprowadzenie pilotażowego cyklu kształcenia na nowych specjalnościach oraz rozwój platformy e-learningowej.

Pozostałe propozycje projektów:

- * „Moja firma – program praktyczny promujący przedsiębiorczość wśród dzieci i młodzieży” – projekt zapoznający dzieci i młodzież w wieku szkolnym z zasadami funkcjonowania przedsiębiorstw w ujęciu praktycznym (działania 3.1. i 3.4).

Potencjalni partnerzy przy realizacji projektów:

- * jednostki samorządu terytorialnego,
- * organizacje pozarządowe,
- * przedsiębiorstwa,
- * urzędy pracy,
- * ośrodki pomocy społecznej,
- * uczelnie wyższe,
- * inkubator przedsiębiorczości,
- * Organizacja Pracodawcy Pomorza Oddział Chojnice i Oddział Człuchów.

Potencjalne źródła dofinansowania:

- * Zintegrowane Porozumienie Terytorialne,

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**POWIAT
CHOJNICKI**

**MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU**

**UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO**

